

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

הכינוס הארצי

במוצאי שבת זו, כ"ב במרחשוון, יהיה א"ה הכינוס הארצי ה-48 של חסידי חב"ד בארץ. הכינוס יתקיים באולם בית-הכנסת 'בית-מנחם' בכפר-חב"ד, בשעה 8:30 בערב. כינוס מסורתי זה זכה לעידודו של הרבי מליובאוויטש, שאף נהג לשגר אליו מכתב מיוחד. הכינוס גם משמש מעמד קבלת-פנים לחוזרים מהשהייה בחודש החגים בחצר הרבי מליובאוויטש. אורח הכינוס יהיה הרב יהודה-לייב גרונר, מזכירו של הרבי. הציבור מוזמן.

שבת חברון

מחדשי היישוב היהודי בחברון מזמינים את המוני בית-ישראל להתארח בשבת הבאה, פרשת חיי-שרה - שבה מסופר על קניין מערת-המכילה - בקריית-ארבע ובחברון, לתפילות, לסעודות שבת משותפות ולסיורים מודרכים באתרים היהודיים בחברון. בליל שבת תהיה גם התנוועדות עם שלוחי חב"ד. לפרטים 400456-800-1.

דפי שופר

הופיעה המהדורה האחת-עשרה של מדריך דפי שופר דתור, לכשרות, נופש וצרכנות דתית. במדריך 320 עמודי מידע על בתי-כנסת, בתי-ספר, ישיבות, תשמשי-קדושה, ציוד לבתי-כנסת ולמוסדות ועוד. המדריך מופץ חינם לבתי-כנסת ומוסדות, ובתשלום לפרטיים. טל' 9678555-03.

ספרים לגיל הרך

ספרים חדשים לגיל הרך בפורמט אלבומי: מה קורה שם? מאת ב' שביס, ציורים: ר' מרקוביץ. טיול לקורא הצעיר בארצות אחרות, בפרדס ובכפר. מאמא, מה זה? מאת ח' וקס, ציורים: תרצה פלג. מורה קטן לילדים בני 4-1. להשיג ביודאיקה, טל' 704120-700-1.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
5:34	6:07	6:21	5:42
6:33	7:07	7:14	6:37

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915
טל' 03-9607588 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מה ערכה של הנחת תפילין

היהודי שהניח תפילין ליד הדוכן ברחובה של עיר, לא שינה בהכרח את השקפת-עולמו ואת אורח-חיינו. אולי עשה זאת מפני שלא היה נעים לו לסרב. האם יש ערך למצווה כזאת?

היו שלימדו זכות ומצאו בכל-זאת נקודה חיובית בפעילות לעידוד יהודים לקיום מצוות. לדבריהם, "העיקר בדוכנים הוא להזמין את העוברים והשבים ללימוד אמונה בחברותא או בשיעורים", ואילו "התפילין ונרות השבת הם פתח לבוא איתם בדברים". הואיל ו"אי-אפשר לגשת לאנשים ברחוב ולשואלם בלי אזהרה" שמא אתה מעוניין ללמוד אמונה?!", 'אפשר' להציע להם להניח תפילין או להדליק נרות שבת, ומתוך כך לפתח עמם שיחה.

מקצת הטיעונים שהועלו בסוגיה הזאת מעוררים תמיהה רבה, בלשון המעטה. אילו היה משמיע אותם אדם שאינו מאמין בקדושתן של מצוות ובכוח האלוקי הטמון בכל מצווה - ניחא. אבל כאשר יהודים המאמינים בה' ובתורתו משמיעים רעיונות כאלה, הדבר מעלה שאלות מטרידות ביותר.

מי שאינו מבין את ערכה של הנחת תפילין בדוכן ברחוב - אינו מבין למעשה את ערכה של הנחת-התפילין שלו-עצמו. אם הצידוק היחיד להנחת תפילין עם עוברים ושבים הוא רק בכך שהיא משמשת "פתח לבוא איתם בדברים" - משמעות הדבר שלמצווה עצמה אין כל ערך בעיניו. ואין לך זלזול גדול מזה בקדושתה של מצוות תפילין!

אל יבוש מן המלעיגים

יהודי שיודע ולו מעט על קדושתה של מצוות התפילין ועל הכוח האלוקי הטמון בה - מרגיש אושר ושמחה מעצם העובדה שעוד יהודי הניח תפילין. אותו יהודי קיים עכשיו את מצוות ה', והתחבר עם הקב"ה באמצעות הכוח האלוקי המופלא הטמון במצווה. נשמתו האלוקית קיבלה עכשיו מנה של 'עירוי' רוחני, ואין לך דבר גדול מזה.

יברכו מן השמים אותם פעילים שאינם בושים מן המלעיגים, ויוצאים לזכות את המוני בית-ישראל במצוות. הם מזכי הרבים, המקרבים את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים, ומעוררים את הניצוץ האלוקי החבו בליבו של כל יהודי. הם המקרבים את הגאולה האמיתית והשלמה.

עניין לעקוב אחר דיון שמתנהל בזמן האחרון בעקבות הצטרפות עוד ציבורים לפעילות לזיכוי יהודים במצוות בחוצות הערים. עשרות שנים הייתה פעילות זו נחלתם של חסידי חב"ד, שעסקו בה על-פי קריאתו והמרצתו של הרבי מליובאוויטש. עתה אנו רואים עוד ועוד קבוצות בציבור הדתי והחרדי שמתגייסות לפעילות זו, ותבוא עליהן ברכה.

הפעילות הזאת עוררה תגובות מגוונות. יש המביעים שמחה והערכה, ויש המרגישים משום-מה אי-נוחות. שנים רבות התרגלו להיות 'נחמדים', כאלה ש'אינם מתערבים' בחיי הזולת. הם גאים על מעורבותם בחיי החברה, והתערותם בצבא ובאקדמיה ובעולם העסקים. יש להם הרבה חברים לא-דתיים, והם מסתדרים איתם מצויין. הם יכולים לשוחח עמם על הכול - חוץ מדבר אחד: אמונה ושמירת מצוות. זה עניין פרטי, ואיש באמונתו יחיה.

ופתאום יוצאים מתוך המגזר שלהם המוני צעירים שהחליטו לשנות גישה. הם מעמידים דוכנים להנחת תפילין, ובחג-הסוכות הצינו לעוברים ושבים לברך על ארבעת המינים. הבנות פונות אל אחיותיהן שאינן שומרות מצוות ומעודדות אותן להדליק נרות שבת. הם יוזמים שיחות בענייני אמונה ושמירת מצוות, ורואים הצלחה גדולה בפועלם. איך מתמודדים עם תופעה כזאת? לאן מוליכים את הבושה?...

חסרה אמונה

מתקפת-הנגד לא איחרה לבוא. יש שטענו כי התורה "איננה מותג מסחרי המשווק להמונים בדוכנים". הם בכלל נגד פעילות להנחלת יהדות להמונים. אחרים בחרו לעורר דיון על ערכן של מצוות הנעשות ברשות-הרבים על-ידי אנשים שאינם שומרי מצוות. אותם יהודים פשוט עברו ברחוב ונענו להזמנה להניח תפילין או להדליק נר שבת. היהודי שהניח תפילין ליד הדוכן ברחובה של עיר, לא שינה בהכרח את השקפת-עולמו ואת אורח-חיינו. לפעמים הנחת התפילין באה רק מפני שלא היה נעים לו לסרב להזמנה. מה ערכה של מצווה כזאת?

הבעלות המיוחדת של חברון

יפונה, ולאחר מכן הועברה לכוהנים וללוויים. נמצא שבעלותם של הלוויים על חברון יש בה תוקף מיוחד לעומת הבעלות על כל ארץ-ישראל.

חיבור במקום פירוד

יש גם קשר פנימי בין חברון ובין הלוויים. הטעם הפנימי לכך שערי-המקלט צריכות להיות של הלוויים הוא משום שהלוויים מספקים את ההגנה והכפרה להורג נפש בשגגה. יהודי שהרג נפש יצר פירוד כפול – בין אדם לחברו ובין אדם למקום. תיקונו הוא על-ידי הלוויים, שעניינם לחבר את עם-ישראל עם הקב"ה.

דבר זה בא לידי ביטוי מובהק בחברון. שם טמונים האבות והאימהות של כל בני-ישראל, ודרך מערת המכפלה עוברות התפילות של כל עם-ישראל. לכן דווקא על-ידי חברון נעשה החיבור האמיתי של כל בני-ישראל, ובכך ניתנת הכפרה לחטא שבין אדם לחברו ולפגם שבין אדם למקום.

(לקוטי שיחות כרך כה, עמ' 91)

ובכך יש לה יתרון מיוחד לעומת כל ערי ישראל האחרות. כמו-כן יש לה יתרון מיוחד על ערי הלוויים עצמן, והיא אינה דומה לשאר הערים שהוקצו ללוויים.

בעלות פרטית

מעלתה של חברון על הנחלות של שבטי ישראל האחרים, היא בכך שהיותה אחת מערי הלוויים, הבעלות של הלוויים עליה היא נצחית. אף אם מקדישים חלק מהשטח או מוכרים אותו לאחר – אפשר מיד לחזור ולגאול אותה. נחלות ישראל האחרות גאולתן מוגבלת בתנאים מסויימים בלבד, ואין בהן אותה נצחיות מוחלטת כבערי הלוויים.

נוסף על כך יש לה יתרון לעומת ערי הלוויים עצמן: ערי הלוויים האחרות ניתנו ללוויים, אך הבעלות של הלוויים עליהן היא בעלות כללית של שבת לוי כולו. לבן לוי הפרטי אין בעלות פרטית על ביתו (בשונה מהבעלות של כל יהודי על נחלתו, שהיא בעלות פרטית). אולם חברון ניתנה בבעלות פרטית לאדם פרטי – כלב בן-

מקום הראשון בארץ-ישראל שנמסר בפועל לבעלותו של אברהם אבינו הוא חברון. אכן, עוד קודם לכן הבטיח לו הקב"ה את כל הארץ, אך בעלות מעשית בפועל, בקניין ובפרסום "לעיני בני חת, בכל באי שער יירו" – הייתה לראשונה בחברון.

מאז קניית השדה והמערה על-ידי אברהם אבינו, חברון שייכת לאברהם יצחק ויעקב ולזרעם – עם-ישראל. ואכן, כמאמר חז"ל, חברון היא אחד משלושת המקומות שאומות-העולם אינן יכולות לטעון "גזולים הן בידכם" – מערת המכפלה, בית-המקדש (הר הבית) וקבורת יוסף (שכם), כי את שלושתם קנו ישראל בכסף מלא.

מיוחדת בין ערי הלוויים

מכיוון שכל ענייני התורה מדוייקים בתכלית, בהכרח שיש קשר מיוחד בין מהותה של חברון לבין העובדה שדווקא היא הייתה הנחלה הראשונה שקנה עם-ישראל בארץ-ישראל.

חברון היא אחת מערי המקלט שניתנו ללוויים,

מן המעיין תפילה | מאת הרב אליעזר ברוד

אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה.

(ברכות ו,ב)

מעלת המנחה

מדברי רז"ל אלו אנו מבינים שהעובדה שאליהו נענה לא הייתה בגלל מעלתו כאליהו, אלא בגלל מעלתה של תפילת המנחה. לכן כל אדם צריך להיות זהיר בתפילת המנחה, כי מעלתה של תפילה זו יכולה לבוא לידי ביטוי אצל כל אחד ואחד מישראל.

(ספר המאמרים תרפ"ח)

באמצע העיסוקים

מעלת תפילת המנחה היא בהיותה באמצע היום. בתפילת שחרית, שהיא בבוקר, בקומו של האדם משנתו, אין חידוש בכך שהאדם מתפלל בכוונה הראויה. גם בתפילת ערבית, שהיא בסוף היום, אין חידוש שהאדם מתפלל כראוי. אולם בתפילת מנחה, שהיא באמצע היום, האדם נדרש להתנתק מכל עיסוקיו כדי שיוכל להתפלל כראוי, ובזה יש מעלה יתרה.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

חיבור שמיים וארץ

התפילה נמשלה ל"סולם מוצב ארצה וראשו מגיע

תיקן את תפילת המנחה

"ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב" (בראשית כד,טג). תניא, יצחק תיקן תפילת מנחה, שנאמר "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב". אין שיחה אלא תפילה, שנאמר (תהילים קב) "תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו".

(ברכות כ,ב)

עם כל שיח

מדברי הגמרא אנו למדים כי תפילתו של יצחק הייתה עם כל שיח השדה; כל צמחי האדמה נתנו מכוחם לתוך תפילתו.

(רבי נחמן מברסלב)

כל שיחה - תפילה

מדברי הכתוב, שקורא לתפילה 'שיחה', מובן שאצל יצחק אבינו הייתה כל שיחה בבחינת 'תפילה'.

(רבי בונם מפשיסחא)

אליהו נענה בה

לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה, שהרי

השמימה" (בראשית כח,ד). חיבור זה בין שמים וארץ משמש לשני דברים – להעלאת הארציות השמימה ולהורדת השמים לארץ.

(לקוטי דיבורים)

המבחן על איכות התפילה

הרבי הרי"צ מליובאוויטש אמר: עיקר התפילה מתגלה במה שבא אחרי התפילה. ההנהגות אחרי התפילה הן אבן-הבוחן על איכותה של התפילה.

אמרת השבוע

לא התחיל לחיות

שאלו את רבי יעקב מביאלה: "כל אדם רוצה לחיות ולא למות חלילה, אבל למה דווקא כשמגיעה עתו של האדם גוברת תשוקתו לחיים ואז הוא מאוד לא רוצה למות?".

השיב להם: "משום שרק כאשר האדם מגיע לסוף ימיו מתברר לו שלמעשה עדיין לא התחיל לחיות..."

ברי ושמוא

בליבו של הקרדינל בערה משטמה כלפי הרב היהודי. מאז החל הרב לבקר בבית המלך, זוכה הוא להערכה רבה על חכמתו, כבודו גדל והולך, עד שאינו נופל משל שרים נכבדים ביותר. שעות רבות יושב המלך ומתייעץ עמו, ולאחרונה אף הגדיל לעשות והתיר לרב היהודי לבוא אליו בכל עת שיחפוץ. ואילו הוא הקרדינל, ראש הכנסייה, ערכו פוחת והולך בעיני המלך, ואינו מוזמן אליו אלא לעיתים רחוקות.

רבנו משה בן נחמן, הידוע בכינויו הרמב"ן, היה ידידו האישי של מלך ספרד. המלך רחש לו כבוד והערכה בשל חכמתו, שעלתה לאין-שיעור על כל שרי המלוכה שסבבוהו. קל להבין מה גרם לקנאתו של הקרדינל ברמב"ן.

הוא חרש מזימה. עליו לפתות את המלך להטיל גזרה שתכשיל את הרב היהודי. לפתע אורו עיניו. הקרדינל ביקש לבקר בארמון, והחל לשוחח עם המלך בעניין היהודים. הוא שיבח אותם על חכמתם וכישרונותיהם, אך מיד הדגיש שכל זה היה נחלת העבר. אז היו להם חכמים ונביאים גדולים, אך כיום אין להם לא חכמים ולא נביאים.

"מה הסיבה לכך?", שאל המלך. הקרדינל ציפה לשאלה. "מאז החלו לעסוק בלימוד התלמוד, נסתמה בינתם ואבדה חכמתם", השיב.

בפנים מתחסדות הפסיק לרגע, בחן את הרושם שעושים דבריו על המלך והמשיך: "לא רק זאת, בתלמוד גם כתובים דברי שטנה, לעג ובוז כלפי האמונה הנוצרית. בגלל העיסוק של היהודים בתלמוד, נמנעים הם מלבוא לחסות תחת כנפי הכנסייה. במקום זה גוברת בליבם השנאה אלינו, הנוצרים".

הקרדינל הוסיף ופיתת את המלך, שלא יועיל כל ניסיון לשכנע את היהודים להפסיק להגות בתלמוד. יש רק עצה אחת – להוציא צו חמור האוסר את לימוד התלמוד. המלך קיבל את דבריו, ומיד הוציא צו, הקובע עונש חמור לעובר על דבר המלך – מוות.

הקרדינל יצא שמח וטוב לב, ובקרב היהודים רבתה המבוכה. כשהגיע דבר הגזרה לרמב"ן, שלח שליחים לכל מושבות המלך היהודי, כי בשיבתו יתקיימו הלימודים כסדרם וכל החפץ יבוא וילמד.

עתה חיפש הקרדינל הזדמנות לתפוס את הרמב"ן בשעת מעשה. יום אחד פגש שניים מיועצי המלך, והחל להקניטם: "מתי לאחרונה התייעץ עמכם המלך?". השניים הודו שכבר זמן רב לא נועץ בהם, והסבירו: "מאז

התיידד החכם היהודי עם המלך, אין המלך זקוק לנו. הרי חכמת הרב עולה על כל החכמים בממלכה".

המשיך הקרדינל כממתיק סוד: "לו ידעתם את מקור חכמתו, הייתם נעשים חכמים כמותו. בכל ערב מגיעים

אליו מלאכים משמים ומגלים לו את סודות החכמה. אם תעמדו תחת חלון ביתו תוכלו גם אתם להאזין לסודות הנאמרים על-ידי המלאכים, ותהיו גם אתם חכמים גדולים".

התפתו השניים והלכו בערב לעמוד

תחת חלון ביתו של הרמב"ן. זמן רב עמדו ללא תנועה ולא ראו מלאכים כלשהם. אך דבר אחד יכלו לספר בבירור – הם ראו במו עיניהם את הרמב"ן יושב עם מאות תלמידיו ולומד בקול ובניגון את התלמוד, שנאסר בצו המלך!

נרעשים הגיעו ובישרו על כך לקרדינל, שכמובן נהנה לראות את תכניתו מתקדמת. בארשת מעושה של דאגה הסביר להם, כי ככל הנראה אינם זכאים לשמוע את המלאכים, אך חובתם לגשת מיד אל המלך ולספר לו מה שראו עיניהם.

המלך קצף מאוד למשמע הדברים, אך עצר ברוחו והחליט לזמן את הרמב"ן לשמוע תחילה מה בפיו.

"האם נכון שאתה מוסיף להגות בתלמוד?" שאל המלך את הרמב"ן, כאשר הופיע לפניו. "שמאל לא שמעת על גזרתי האוסרת על הלימוד?"

הרמב"ן, ברוגע ובשלווה, ביקש את רשות המלך לספר סיפור. כשנענה בחיוב החל לספר: "לפני שנים, במדינה אחרת, חלתה בתו היחידה של המלך, והרופאים נואשו מלמצוא לה מזון. אמרו הרופאים למלך: רק 'רופא כל בשר' יוכל לרפאה. עצתנו לך, גזור על כל יושבי ממלכתך צום של שלושה ימים, שבו יתפללו איש על-פי אמונתו, ואולי כך ירחמו עליה מן השמים.

קיבל המלך את עצתם והכריז על הצום. ביום השני לצום נתפס יהודי כשהוא אוכל... תיכף הובא למלך והמלך שאלו מדוע הפר את הצום, ואם אינו רוצה שבת המלך תחלים.

ענה לו היהודי: "בתלמוד נאמר 'ברי ושמוא – ברי עדיף'. יש להעדיף את הדבר הוודאי מן הספק. בהיותי חלוש מאוד, אמרתי לעצמי, כי ספק גדול אם בת המלך תחלים על-ידי שאצום, אך אם אצום – חיי יהיו ודאי בסכנה. החלטתי להעדיף את הוודאי..."

"כך גם בנדון זה", סיים הרמב"ן את סיפורו, "כששמעתי את הגזרה, התעורר בי ספק גדול אם אמנם המלך מתכוון גם אליי. הרי לא ייתכן שעל רקע יחסי הידידות שרוחש אליי המלך, ירצה להרע לי כל-כך.

"לעומת זה, התורה היא חיינו, ובלעדיה אין חיינו חיים. דבר זה ודאי הוא ואין בכך כל ספק. אם-כן, העדפתי גם אני את הוודאי מן הספק..."

נהנה המלך למשמע תשובתו החכמה של הרמב"ן, ואף ראה צורך להתנצל לפניו על דבר עצת הקרדינל שהסיתו לכך. כבר באותו יום ביטל המלך את הצו המלכותי האוסר את הלימוד, ואת הקרדינל גירש בחרפה מעל פניו. וליהודים זה היה יום חג.

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

משיח בן-יוסף

המשיח שכולנו מצפים לבואו הוא משיח בן-דוד, שיחזיר את מלכות דוד ויתקן את העולם כולו. על כך אנו מתפללים שלוש פעמים ביום: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח". אבל בתלמוד, במדרשים ובזוהר נזכר משיח שני – משיח בן-יוסף. על-פי המקורות הללו, הוא מופיע לפני משיח בן-דוד, נלחם בגויים ונהרג בידם.

בגמרא (סוכה נבא), יש דעה שמפרשת את הפסוק (זכריה יב, יב): "וספדה הארץ משפחות־משפחות" – "על משיח בן-יוסף שנהרג". בהמשך אומרת הגמרא, שהקב"ה אומר למשיח בן-דוד: "שאל ממני ואתנה גויים נחלתך". אך כשהמשיח רואה את משיח בן-יוסף שנהרג, הוא אומר לקב"ה: "ריבוננו־של־עולם, איני מבקש ממך אלא חיים". כאן אנו מוצאים התייחסות ברורה ומפורשת למשיח בן-יוסף. הוא נהרג, ואילו משיח בן-דוד נשאר בחיים.

לא ידוע

דברים רבים בענייני הגאולה לא נאמרו בצורה ברורה ומפורשת. הרמב"ם קבע כלל גדול (פרק יב מהלכות מלכים, הלכה ב), שכל הדברים האלה "לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו". מה שהוגדר בהלכה בצורה ברורה ומפורשת (למשל, בפרק יא שם) – אנו יודעים כיצד יהיה; אך בכל הדברים האחרים אין בכוחנו לדעת מה נאמר כמשל וכדימוי ומה אכן אמור להתקיים בצורה ממשית במציאות הגשמית. משיח בן-יוסף אינו נזכר כלל ברמב"ם, ובמידה מרובה דמותו לוטה בערפל.

רבי סעדיה גאון (בספרו אמונות ודעות, במאמר הגאולה) קובע, כי אין הכרח שמשיח בן-יוסף אכן יבוא בפועל, אלא הדבר תלוי בעם ישראל: אם עם ישראל ישוב בתשובה, יתגלה מיד משיח בן-דוד, ולא יהיה צורך במלחמות ובפעולות של משיח בן-יוסף. גם אם יופיע אז משיח בן-יוסף, הוא לא יהיה אלא שליחו של משיח בן-דוד ויכין לו את הדרך.

יש שפירשו את עניינו של משיח בן-יוסף במובן רחב יותר, ועל-פיה הוא מכוון לכל הצדיקים ומנהיגי ישראל שמתו על קידוש־השם בתקופת הגלות. כל אלה הם בבחינת "משיח בן-יוסף שנהרג".

הנהגת המוח

המהר"ל (נצח ישראל פרק לז) מסביר, שיהודה ויוסף הם כנגד המוח והלב – שני איברים מרכזיים בגוף האדם. יהודה הוא כנגד המוח, והוא מציין את שלטון המוחין והדעת; יוסף הוא כנגד הלב, והוא מציין את שלטון המידות והרגש. לכן יהודה ויוסף הם מנהיגי האומה היהודית.

אולם מבין שניהם, ההנהגה האמיתית שייכת ליהודה, שכן המוח הוא העליון על כל האיברים, וכולם צריכים להיות מונהגים על-ידו. הנהגתו של יוסף מציינת מצב נחות, כאשר עם ישראל אינו בשל ואינו ראוי להנהגה העליונה של יהודה, והוא נמשך אחר הלב (יוסף) ולא אחר המוח (יהודה).

על-פי זה נראה, ש'משיח בן-יוסף' אמור על מנהיגי עם ישראל בתקופת הגלות, כאשר עם ישראל אינו עומד במדרגתו האמיתית. אז נמשכים רוב ישראל אל ה'לב' ורק מיעוטם הולכים אחר ה'מוח'. אבל מכיוון שה'לב' אינו יכול לעמוד לגמרי נגד הרע, גוברים עליו בני אומות־העולם, עד שהוא "נהרג ומסתלק מעלה זו מישראל" (כלשון המהר"ל). אבל משיח בן-דוד מציין את ההנהגה השלמה והאמיתית של עם ישראל, שגם אומות־העולם אינן יכולות לה. לכן כשיבוא הזמן להתחדשות ההנהגה האמיתית, יתגלה משיח בן-דוד וכל העם יימשך אליו, ולמלכותו לא יהיה הפסק לעולם.

בתורת החסידות מבואר, שבמשיח־צדקנו עצמו תהיה התכללות של משיח בן-יוסף. על זה נאמר (יחזקאל לז), שהקב"ה יחבר את "עץ יוסף" ו"עץ יהודה" ויעשה אותם "לעץ אחד", כאשר "דוד עבדי נשיא להם לעולם".

"מה בין הצדיק לאדם הרגיל? הצדיק רואה ומכיר את העולם הבא, ואילו על העולם הזה הוא רק שומע. ואילו האדם הרגיל רואה ומכיר את העולם הזה, ועל העולם הבא הוא רק שומע" (רבי משה מקוברין)

פתגם חסידי

"אנחנו רוצים שיהודים יגורו בביתנו"

ברציפות עד יום לאחר הכרזת המדינה, הוא מספר.

רעה תחת טובה

האב, יעקב, היה מעביר ידיעות מודיעיניות לדוד רזיאל, מפקד האצ"ל. "אבא היה מבקר אצל כל ערבי בחברון שמת לו בן-משפחה, והיה יושב שעות בסוכות האבלים, כדי לבוא בין הבריות ולשאוב ידיעות, על הלך הרוחות בקרב האוכלוסייה ועל התכניות לפגוע ביהודים".

הוא מתרפק על יחסי-שכנות שהיו ואינם: "בימים ההם היה כבוד הדדי. כאות של שכנות טובה העבירה משפחתי לערביי חברון חלקת קרקע, שעליה הוקם לימים המסגד, השוכן כיום ליד 'אברהם אבינו'. אך תושבי חברון לא ידעו להשיב לנו באותו מטבע. עבד אצלנו רועה צאן ערבי, אל-עוויווי שמו. בימים האלה נכדו, מוחמד יוסף אל-עוויווי, מבקש להוציא מביתם את המתישבים היהודים, שמתגוררים ב'שוק המשולש', סמוך לשכונת אברהם אבינו, בטענה שיש לו זכויות קניין בנכסים אלה, בעוד זה הבית שלנו".

המקום שייך למשפחתנו

בביתו, בשכונת גילה בירושלים, הוא מחזיק את הקושאנים של המשפחה ושל ועד כוללות הספרדים 'מגן אבות', על האדמות והבתים שהיו ברשותם בחברון. "לא ויתרתי על זכותי וזכויות משפחתי בנכסים האלה", הוא מבהיר, "אבל עד שנקבל לידינו

ה תקשורת מדווחת על העימות סביב הבית בחברון שנקנה על-ידי המתיישבים היהודים, אך הציבור אינו נחשף לעובדה שמאחורי הסיפור יש אנשים, זכויות אנושיות ורגשות. הכירו אפוא את יוסף עזרא, הבעלים החוקיים של הבית.

יוסף, בן 75, נולד בפרשת חיי-שרה, לאימו שגם שמה שרה. הוא היה בן ארבע כשמשפחתו נותרה המשפחה היהודית היחידה בחברון אחרי פרעות תרפ"ט. עזרא ומשפחתו עזבו את העיר יום אחד לאחר הכרזת האו"ם על הקמת המדינה, ב"ז בכסלו תש"ח.

מעזה לחברון

מבני משפחתו שמע את התיאור על שלושים ושש המשפחות הספרדיות ששבו לחברון לאחר הטבח, בפסח תר"צ. הן חזרו בתקופת המנדט הבריטי, על-אף אזהרות 'הוועד הלאומי', והתקבלו על-ידי ערביי חברון בלחם ומלח ובקשת מחילה. הוא נולד שנתים לאחר מכן.

את חמש-עשרה שנותיו הראשונות כילד וכנער בחברון הוא מיטיב לזכור ולתאר. הוא זוכר את אביו, יעקב, קונה את תוצרת החלב של ערביי חברון וכפרי האזור. במחלבה הביתית היה מייצר מהחלב גבינות משובחות. "זקני אבותי, מצאצאי יהדות ספרד, הגיעו לארץ-ישראל בשנת 1492 והתיישבו בעזה. הם שהו שם תשעה חודשים, ובגלל מחלות ומגפות עברו להר, לחברון, שם גרו

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

תפילת חול בשבת

שאלה: מה יעשה מי שמצא את עצמו מתפלל בשבת תפילת-עמידה של חול?

תשובה: טוב ונכון להתפלל תמיד מתוך הסידור, שאז האדם לא יטעה, וגם כיוון בתפילתו.

אם טעה והתחיל 'אתה חונג' ונזכר באמצע הברכה, צריך לסיימה, ואז להתחיל את הברכה האמצעית של שבת. גם אם הפליג בתפילה ונזכר באחת מכל הברכות עד 'שומע תפילה' ועד בכלל, צריך לסיים את הברכה שהוא עומד בה.

אולם בתפילת מוסף, שמתמיד אין בה אלא ברכה אמצעית אחת, מי שהתחיל ברכה של חול מפסיק באמצעה ומתחיל ברכת 'תיכנת שבת'.

בערבית או במנחה אם התחיל רק את המילה "אתה" ומיד נזכר ששבת היום, ימשיך בברכה המתאימה ("אתה

יוסף עזרא: "נסעתי בעצמי לירדן ובדקתי" (צילום: מרים צחי)

את הרכוש בחזרה, אני וצאצאי משפחות אחרות ממגורשי חברון, התרנו למתיישבים בחברון להחזיק בבתיים ולהשתמש בהם".

לדבריו, בניגוד לרכוש יהודי אחר שנותר בחברון לאחר פרעות תרפ"ט, הקרקעות והנכסים של משפחתו לא הוקנו מעולם לאפוטרופוס הירדני. "נסעתי בעצמי לירדן ובדקתי אם יש צו הקניה על החנויות האלה ב'שוק המשולש'. אין דבר כזה, כך שהאפוטרופוס הישראלי אינו הממשיך של האפוטרופוס הירדני. המקום שייך למשפחתנו, ואנחנו רוצים שיהודים יוסיפו לגור שם, ושהיישוב היהודי בחברון יוסיף להתקיים".

גיליונות

שיחת השבוע

בעברית וברוסית
מופצים בכל רחבי ארה"ב
להזמנות ולפרסום אנא פנו:

917-892-4908

sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות
של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום ניתן לעלות ולהשתטח על
'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח
מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20
Francis Lewis Blvd. Cambria
Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545,
Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

Levi Hartman
לוי הרטמן

Office: 718-871-8282 x128
Cell: 646-335-8818
Fax: 718-633-0499

www.levifunding.com

3910 14th Ave. Brooklyn NY 11218

דובר עברית

סופר סת"ם · HaSofer

RABBI MOSHE KLEIN

משה הלוי קליין

321 Kingston Avenue
718-221-2222

www.esofer.com
A HaSofer Company